

Osakesäästötilin sopivuus sijoittajille

Ella Salomaa

Tekijä(t) Ella Salomaa	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Osakesäästötilin sopivuus sijoittajille	Sivu- ja liitesivumäärä 28
<p>Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan vuoden 2020 tammikuussa käyttöön tullutta osakesäästötiliä ja sen sopivuutta sijoittajille. Osakesäästötilin taustalla on Euroopan Unionin pyrkimys luoda pääomamarkkinaunioni ja edistää vähittäissijoittamista ja yritysten rahoituksen saantia.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena on selvittää osakesäästötilin sopivuutta sijoittajille kahden tutkimuskysymyksen kautta: millaiselle sijoittajalle osakesäästötili sopii ja millaiseen sijoitustyyliin eri palveluntarjoajat sopivat? Työssä osakesäästötiliä verrataan suoraan osakesijoittamisen arvo-osuustilin kautta, ja muita osakesijoittamisen tapoja käsitellään vain vertailumielessä.</p> <p>Tietoperustassa tarkastellaan suomalaisten sijoittamista koskevia tilastoja, osakesäästötilin taustaa ja tavoitteita sekä sijoittamista koskevaa lainsäädäntöä etenkin osakesäästötilin kannalta. Osakesäästötilin olennainen ero arvo-osuustiliin verrattuna on verotus, joten tietoperustassa käsitellään tarkemmin myös pääomatulojen verotusta.</p> <p>Tutkimuksessa aineistona käytetään talousaiheisissa lehdissä julkaistuja artikkeleita sekä palveluntarjoajien verkkosivuja, joita analysoidaan laadullisen sisällönanalyysin keinoin.</p> <p>Tutkimuksessa havaitaan, että osakesäästötili sopii monille erilaisille sijoittajille, erityisen hyvin aktiiviseen sijoittamiseen ja pitkäaikaiseen osinkosijoittamiseen. Lapsille ja opiskelijoille osakesäästötili on arvo-osuustiliä parempi vaihtoehto. Täysin passiiviseen tai lyhytaikaiseen sijoittamiseen se on huono ratkaisu. Palveluntarjoajissa on suuria eroja, ja sopivuuteen vaikuttaa hinnoittelun lisäksi myös esimerkiksi haluttu maantieteellinen hajautus. Tutkimus on toteutettu alkuvuonna 2020, joten tulokset kuvaavat alkuvaiheen käsitystä osakesäästötilistä. Sijoitusasiantuntijoiden näkemykset voivat vielä muuttua ja tarkentua myöhemmin, kun osakesäästötili on ollut pidempään käytössä.</p> <p>Tulosten perusteella osakesäästötili on onnistunut edistämään EU:n tavoitteita pääomamarkkinaunionin suhteen ainakin siinä mielessä, että osakesäästötili sopii useille eri sijoittajatyypeille ja vaihteleviin elämäntilanteisiin. Toisaalta osakesäästötilin verotus suosii myös treidaamista, jossa sijoitukset ovat lyhytaikaisia, eikä se siltä osin toteuta osakesäästötilin pyrkimystä kannustaa piensijoittajia tekemään pitkäaikaisia sijoituksia pääomamarkkinoille.</p>	
Asiasanat osakesäästötili, osakesäästäminen, osakkeet, sijoitustuotteet, sijoitustoiminta	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Sijoittaminen Suomessa.....	3
2.1	Suora osakesijoittaminen	4
2.2	Välilliset tavat sijoittaa osakkeisiin.....	5
2.3	Osakesäästötili.....	6
3	Pääomatulojen verotus.....	8
3.1	Osinkojen ja rahasto-osuuksien verotus.....	8
3.2	Luovutusvoiton ja -tappion verotus.....	9
3.3	Osakesäästötilin verotus	10
4	Osakesäästötilin sopivuus sijoittajille	12
4.1	Tutkimuksen tavoite, menetelmät ja aineisto	12
4.2	Sijoittajatyypit	13
4.2.1	Aktiivinen sijoittaja.....	14
4.2.2	Osinkosijoittaja.....	14
4.2.3	Kasvusijoittaja	15
4.2.4	Opiskelija	15
4.2.5	Milloin osakesäästötili ei sovi?.....	16
4.3	Palveluntarjoajien vertailu	16
4.3.1	Danske Bank.....	17
4.3.2	Mandatum Trader.....	18
4.3.3	Nordea	19
4.3.4	Nordnet.....	20
4.4	Yhteenveto.....	21
5	Pohdinta.....	23
	Lähteet	26

1 Johdanto

Yksityishenkilöt ovat voineet vuoden 2020 tammikuun alusta lähtien alkaa sijoittaa osakesäästötilin kautta julkisesti noteerattuihin osakkeisiin. Osakesäästötilin ero arvo-osuustiliin on yksinkertaistettuna se, ettei tilin sisällä tehtyjä tapahtumia veroteta. Veroa maksetaan vasta, kun tililtä nostetaan varoja. Tilin tarkoitus on tehdä sijoittamisesta helpompaa ja verotuksesta tasapuolisempaa. (Pörssisäätiö b; Verohallinto 2020.)

Osakesäästötili on herättänyt paljon keskustelua varsinkin vuoden 2019 lopussa ja tämän vuoden alussa tilin tultua käyttöön. Nasdaq Helsingin toimitusjohtaja Henrik Husman kehui uudistusta Nordnetin tiedotustilaisuudessa 2. tammikuuta, ennen kuin Helsingin pörssin avauskello soi ja kaupankäynti osakesäästötileillä alkoi. Hän piti osakesäästötilin tuloa hienona asiana ja uskoi sen vaikuttavan merkittävästi säästämiskulttuurin kehitykseen ja omistamisen edistämiseen Suomessa. (Kauppalehti 2020a.)

Osakesäästötilistä innostuttiin heti alussa. Helmikuussa, osakesäästötilin oltua saatavilla kuukauden, osakesäästötilejä oli avattu jo yli 60 000 ja niillä oli varallisuutta 116 miljoonaa euroa. Naisia osakesäästötili kiinnosti vähemmän kuin miehiä: tilin avanneista 24,4 prosenttia oli naisia, ja naisten tileillä oli vähemmän sijoituksia verrattuna miesten tileihin. Tammikuun lopussa suomalaisista 826 278 omisti pörssiosakkeita, kun joulukuussa 2019 luku oli 807 567. Uusia osakesäästäjiä oli siis tullut lisää yli 18 000. (Euroclear 2020a.)

Kevään edetessä ympäri maailmaa levinnyttä koronavirusepidemiaa seurasi pörssiromahdus. Osakesäästötilin suosioon kurssilasku ja osakemarkkinoiden epävarmuus ei kuitenkaan vaikuttanut niin paljon kuin olisi voinut kuvitella. Avattujen tilien määrä jatkoi kasvuun ja maaliskuun puolessavälissä osakesäästötilejä oli avattu jo 78 500. Osakesäästötilin käyttäjät ovat myös edelleen ostaneet osakkeita, ja sijoitusten yhteisarvo oli maaliskuussa noussut 160 miljoonaan euroon. (Talouselämä 2020.)

Koska suomalaiset ovat selvästi kiinnostuneita osakesäästötilistä, haluan tässä opinnäytetyössä selvittää osakesäästötilin ja palveluntarjoajien soveltuvuutta sijoittajille kahden tutkimuskysymyksen kautta:

1. Millaiselle sijoittajalle osakesäästötili sopii?
2. Millaiseen sijoitustyyliin eri palveluntarjoajat sopivat?

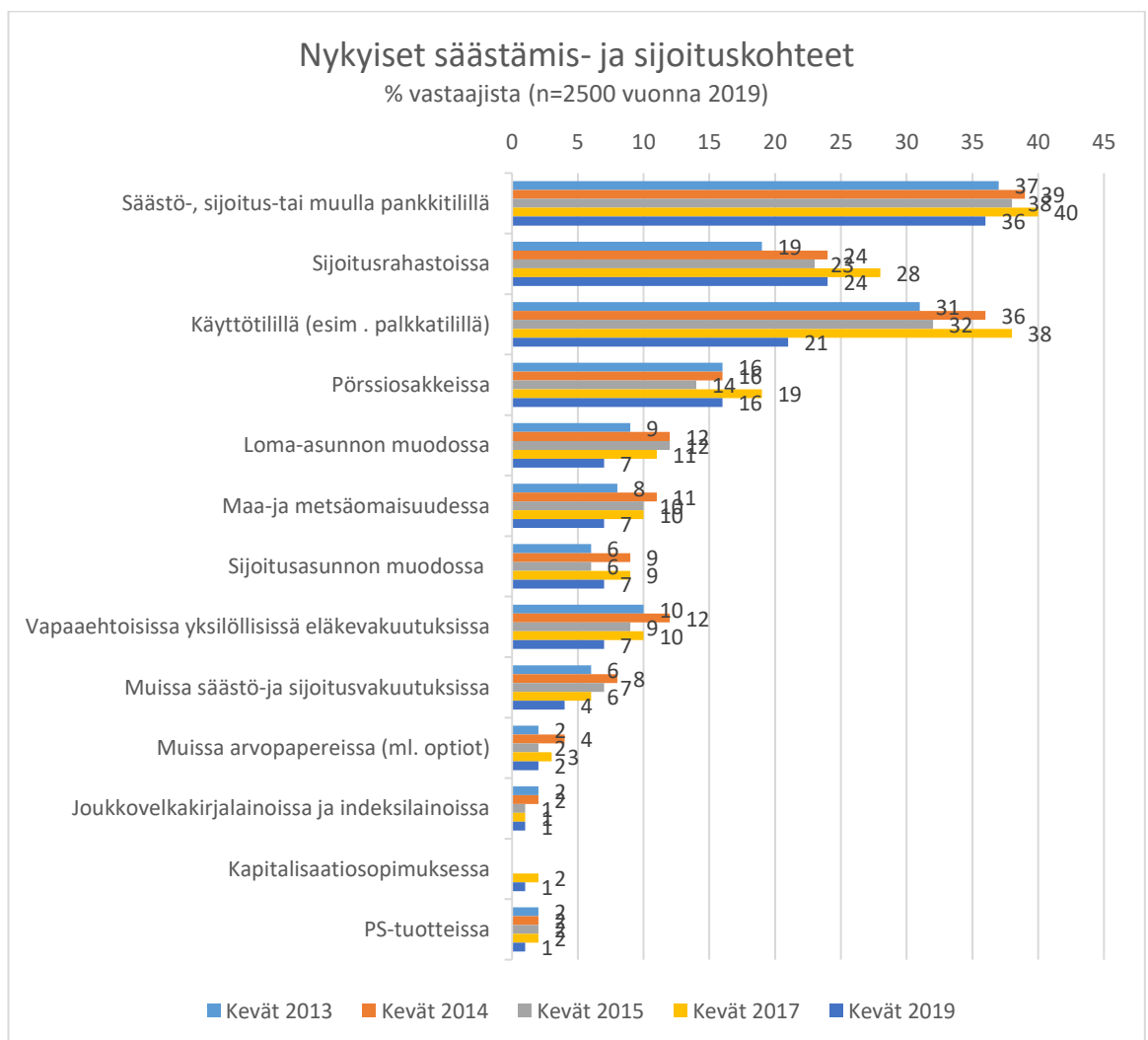
Alkuvuodesta 2020 osakesäästötiliä tarjosi neljä palveluntarjoajaa: Danske Bank, Mandatum Trader, Nordnet ja Nordea. Palveluntarjoajan valinta on tärkeä kysymys, sillä osakesäästötiliä saa olla kerrallaan vain yksi, ja useamman tilin samanaikaisesta pitämisestä tulee merkittäviä veroseuraamuksia. (Sijoittaja.fi 2020.)

Keskityn työssä osakesäästötiliin, ja käsittelen muita sijoitustapoja vain vertailumielessä. Tietoperustassa esittelen suomalaisten sijoittamista koskevia tilastoja, osakesäästötilin taustaa ja tavoitteita sekä sijoittamista koskevaa lainsäädäntöä etenkin osakesäästötilin kannalta. Osakesäästötilin olennainen ero arvo-osuustiliin verrattuna on verotus, joten tietoperustassa käsittelen sijoittamisen ja osakesäästötilin lisäksi pääomatulojen verotusta. Tietoperustan jälkeen seuraa tutkimusosuus ja tulokset. Toteutan tutkimuksen laadullisena tutkimuksena. Tutkimusaineistona käytän sijoitusalan lehdissä esitettyjä mielipiteitä osakesäästötilistä sekä osakesäästötilin palveluntarjoajien verkkosivuja. Työn päättää pohdintaosio.

2 Sijoittaminen Suomessa

Suomalaisten kotitalouksien rahoitusvarallisuus on kasvanut 20 vuoden aikana merkittävästi, mutta suuri osa varallisuudesta on talletustileillä. Vuoden 2019 lopussa kotitalouksilla oli pankkitalletuksia 95,1 miljardia. Pörssinoteerattuja osakkeita kotitaloudet omistivat 39,0 miljardin euron edestä, ja rahasto-osuuksia kotitalouksilla oli yhteensä 28,1 miljardia, joista Suomeen rekisteröidyissä osakerahastoissa sijoituksia oli 8,8 miljardia euroa. Vuoden 2020 alussa kotitalouksien osuus osakeomistuksista oli 22 prosenttia, ja suurin osuus, 42 prosenttia, oli omaisuudenhoitajien hallinnoimassa hallintarekisterissä eli ulkomaalaisomistuksessa. (Euroclear 2020b; HE 279/2018 vp; Suomen Pankki 2020.)

Tilissäätämisen suosio näkyy myös Finanssiala ry:n kyselytutkimuksen tuloksissa (kuvio 1). Vastaajista 36 prosenttia kertoi 2019 keväällä säästävänsä säästö- ja sijoitustileille, kun taas osakesijoittaminen oli vasta neljänneksi suosituin säästömuoto sijoitusrahastojen ja käyttötilien jälkeen.

Kuvio 1. Suomalaisten säästämis- ja sijoituskohteet (mukaan Finanssiala ry 2019, 13.)

Muissakin EU-maissa suurin osa säästöistä on pankkitileillä ja vähittäissijoittajien osallistuminen pääomamarkkinoille on vähäistä, vaikka kotitaloudet EU:ssa ovat suurimpia säästäjiä maailmassa. EU:ssa on haluttu vauhdittaa talouden kasvua, investointeja ja uusien työpaikkojen luomista, jonka takia komissio julisti vuonna 2015 tavoitteeksi luoda pääomamarkkinaunioni vuoteen 2019 mennessä. Yksi pääomamarkkinaunionin tavoitteista on vähittäissijoittamisen edistäminen, johon kuuluu muun muassa vähittäissijoittajien aktiivisempi osallistaminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Euroopan unionin neuvosto julkaisi 5. joulukuuta 2019 päätelmät pääomamarkkinaunionin syventämisestä. Neuvoston mukaan jo tehdyt toimet ovat merkittäviä Euroopan pääomamarkkinoiden syventämisessä ja yhtenäistämässä, mutta tavoitteita ei kuitenkaan ole vielä täysin saavutettu. Neuvosto esittää muun muassa, että erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksen saantia on edelleen parannettava, ja on etsittävä keinoja, joilla vähittäissijoittajat saadaan tekemään erityisesti pitkäaikaisia sijoituksia pääomamarkkinoille. (Euroopan unionin neuvosto 14815/19; HE 279/2018 vp.)

EU:n pyrkimykset vähittäissijoittamisen edistämiseen näkyvät myös Suomen hallituksen toimissa. Hallituksen esityksessä 279/2018 todetaan, että osakesäästötilin avulla olisi mahdollista ohjata suomalaisia kotitalouksia siirtämään varojaan tilitalletuksista paremmin tuottaviin osakesijoituksiin. Esityksessä mainitaan myös, että osakesäästötili auttaisi kotitaloussijoittajia hoitamaan salkkuaan aktiivisemmin ja muuttamaan sijoituksiaan useammin ilman pelkoa veroseuraamuksista. Osakesäästötilin toivotaan kannustavan kotitalouksia osallistumaan rohkeammin rahoitusmarkkinoille, ja siten parantavan suomalaisten yritysten rahoitusta. (HE 279/2018 vp.)

Ennen osakesäästötilin ominaisuuksien tarkempaa esittelyä käsittelen suoran osakesijoittamisen perusteet ja välilliset tavat sijoittaa osakkeisiin.

2.1 Suora osakesijoittaminen

Osakkeet ovat osuuksia osakeyhtiöstä, joten ostamalla osakkeita sijoittajasta tulee yhtiön omistaja. Sijoittaja omistaa yhtiöstä osuuden, joka vastaa hänen omistamiensa osakkeiden määrää yhtiön osakkeiden kokonaismäärästä. Osakkeenomistajana sijoittajalla on oikeus yhtiön maksamaan osinkoon sekä oikeus käyttää päätösvaltaa yhtiökokouksessa. Julkisen kaupankäynnin kohteena olevia osakeyhtiöitä kutsutaan listatuiksi tai julkisesti noteeratuiksi yhtiöiksi. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2019, 75–76; Verohallinto 2017a.)

Osakkeisiin sisältyy lyhyellä aikavälillä riskejä, sillä talouden kasvu ei ole tasaista, vaan suhdannevaihtelut ja muut muutokset voivat olla suuria. Pitkällä aikavälillä osakkeet ovat

olleet tuottavin sijoituskohde vuosituoton ollessa noin viisi prosenttiyksikköä enemmän kuin riskittömissä korkosijoituksissa. Osakkeisiin sisältyvää riskiä voi pienentää hajauttamalla osakesalkun omistukset. (Kallunki ym. 2019, 76–77.)

Osakkeita omistaakseen täytyy avata joko arvo-osuustili tai osakesäästötili, joissa osakkeita säilytetään sähköisessä muodossa. Kumpikin tili avataan osakevälittäjän, esimerkiksi pankin, kautta. Sijoittajalla voi olla samaan aikaan käytössään sekä arvo-osuustili että osakesäästötili. Arvo-osuustilillä voi käydä kauppaa esimerkiksi osakkeilla, rahasto-osuuksilla ja ETF:illä, ja tilille voi siirtää haluamansa määrän rahavaroja. Arvo-osuustilin voi avata yksityishenkilö tai yritys, eikä tilien lukumäärää ole rajoitettu. Osakesäästötilille saa tallettaa enintään 50 000 euroa, tilejä saa olla kerrallaan vain yksi, ja tilin kautta voi sijoittaa ainoastaan osakkeisiin. Tileillä on myös verotuksellisia eroja. (Pörssisäätiö a; Salakunrakentaja 2020.)

2.2 Välilliset tavat sijoittaa osakkeisiin

Osakkeisiin voi sijoittaa myös välillisesti sijoitusrahastojen tai vakuutus- ja eläkesäästämisen tuotteiden kautta. Osakkeisiin sijoitavia rahastoja ovat osakerahastot, yhdistelmärahastot sekä ETF-sijoitusrahastot. Sijoitusrahasto voi sijoituspolitiikkansa mukaisesti sijoittaa myös esimerkiksi joukkolainoihin, rahamarkkinainstrumentteihin tai muihin arvopapereihin. Sijoitusrahaston rahastopääoma vaihtelee riippuen sijoituskohteiden arvon muutoksista sekä siitä, miten rahasto-osuuksia merkitään eli ostetaan ja lunastetaan eli myydään. Tästä poikkeuksena ETF-sijoitusrahasto-osuuksilla käydään kauppaa pörssissä kuten osakkeilla, ja niiden hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan. (Kallunki ym. 2019, 116–119, 128.)

Rahasto-osuudet voidaan jaotella tuoton jakamisen osalta tuotto-osuuksiin ja kasvuosuuksiin. Tuotto-osuuksien omistajille jaetaan vuotuinen tuotto, eli korkotuotot tai osingot. Tällöin rahasto-osuuden arvo vähenee jaetun tuoton määrällä, kun taas kasvuosuuksissa tuottoa ei jaeta vaan se kasvattaa osuuden arvoa. (Kallunki ym. 2019, 116.)

Suoriin arvopaperisijoituksiin verrattuna rahastojen merkittävin etu on riskien hajauttaminen. Rahaston varat on sijoitettu useisiin eri arvopapereihin, joten ostamalla rahasto-osuuksia sijoittaja saa automaattisesti hajautetun sijoitussalkun. Rahastosäästäjän ei myöskään tarvitse seurata markkinoiden tapahtumia yhtä tarkasti kuin suoraan arvopapereihin sijoittaessa, koska rahaston salkunhoitaja huolehtii sijoituksista. Rahastosäästäminen onnistuu usein myös pienissä erissä. (Kallunki ym. 2019, 117–118.)

Rahastojen tapaan vakuutus- ja eläkesäästämisen tuotteilla voi sijoittaa välillisesti osake- ja korkomarkkinoille. Säästö- ja sijoitusvakuutukset muistuttavat muuten tavanomaisia säästämisen muotoja, mutta niiden keskeinen ero on, että ne sisältävät kuolemanvaraturvan. Yleensä edunsaajana ovat omaiset, mutta asiakas voi määrätä myös muun edunsaajan. Eläkesäästämisen tuotteiden tarkoituksena on täydentää lakisääteistä eläkettä ja varojen nosto on sidottu tuloverolain mukaan määräytyvään eläkeikään. Eläkesäästämisen tuotteita ovat yksilölliset eläkevakuutukset ja pitkäaikaissäästämisen sopimukset (ps). Eläke maksetaan aina vakuutetulle tai ps-sopimuksissa säästövaroihin oikeutetulle, eikä eläkkeensaajaa voi muuttaa. (Kallunki ym. 2019, 128–131.)

Kapitalisaatiosopimukset ovat vakuutusyhtiön ja sijoittajan välisiä säästämistä tai sijoittamissopimuksia, jotka ovat viime vuosina yleistyneet yksityishenkilöiden keskuudessa. Kapitalisaatiosopimuksissa ei ole vakuutettua henkilöä, ja ne ovat aina määräaikaista, yleensä vähintään viiden vuoden kestoisia. (Kallunki ym. 2019, 135–136.)

Säästö- ja sijoitusvakuutukset, yksilölliset eläkevakuutukset sekä kapitalisaatiosopimukset voivat olla joko sijoitussidonnaisia tai korkosidonnaisia. Sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa ja kapitalisaatiosopimuksissa asiakas voi sopimuksen mukaan itse valita sijoituskohteen vakuutusyhtiön tarjonnasta. Ps-sopimuksissa säästäjä käy itse arvopaperikauppaa ja voi sijoittaa varojaan esimerkiksi pörssiosakkeisiin, sijoitusrahastoihin ja joukkovelkakirjalainoihin. (Kallunki ym. 2019, 129, 133–135, 137–138.)

2.3 Osakesäästötili

Eduskunta hyväksyi osakesäästötililain 13.3.2019, ja tammikuusta 2020 alkaen yksityishenkilöt ovat voineet alkaa sijoittaa osakkeisiin osakesäästötilin kautta. Osakesäästötilin tarkoituksena on edistää sijoittamista ja tehdä suorien osakesijoitusten verotuksesta selkeämpää ja tasapuolisempaa rahasto- ja sijoitusvakuutussijoittamiseen verrattuna. Rahasto- ja vakuutussijoittamisesta poiketen osakkeet ovat sijoittajan omissa nimissä, joten sijoittajalla on mahdollisuus vaikuttaa omistajana ja äänestää yhtiökokouksissa. (Kallunki ym. 2019, 84–85; Pörssisäätiö b.)

Vuoden alussa osakesäästötiliä tarjosivat Suomessa Danske Bank, Mandatum Trader, Nordea ja Nordnet. Toisin kuin arvo-osuustilejä, osakesäästötilejä saa olla kerrallaan vain yksi. Tilille voi siirtää rahaa enintään 50 000 euroa, jonka jälkeen tilin sisällä voi käydä kauppaa julkisesti noteeratuilla osakkeilla. Nimensä mukaisesti osakesäästötili on tarkoitettu vain suoraan osakesijoittamiseen, eikä tilille voi ostaa esimerkiksi julkisen kaupan käynnin kohteena olevia rahasto-osuuksia ja yhteissijoitusyritysten osuuksia, kuten pörssi-noteerattuja rahastoja (ETF, Exchange Traded Fund), vaikka niiden juridinen yhtiömuoto

olisi osakeyhtiö. Kiellettyjä sijoituskohteita ovat myös esimerkiksi listaamattomien yritysten osakkeet, joukkovelkakirjalainat ja johdannaiset. Sijoittaja ei voi siirtää osakesäästötilille jo omistamiaan osakkeita, vaan ainoastaan rahaa. (Kallunki ym. 2019, 85; Sijoittaja.fi 2020.)

Osakesäästötilin sisällä voi tehdä sijoituksia ilman välittömiä verovaikutuksia. Tuotoista pitää maksaa veroa vasta, kun varoja nostetaan tililtä. Verotuksen siirtymisen takia sijoittaja pääsee hyötymään tehokkaasti korkoa korolle -ilmiöstä. Tämä ehkäisee myös niin sanottua lukkiutumiswaikutusta eli tilannetta, jossa sijoittaja jättää osakkeita myymättä verojen vuoksi. Lukkiutumiswaikutuksen puuttuminen tekee hajauttamisesta ja salkun tasapainottamisesta helpompaa. (Pörssisäätiö b.)

Sijoitus- ja osakesäästötilejä on käytössä jo muun muassa Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Virossa, Yhdysvalloissa ja Isossa-Britanniassa. Toteutustavoissa eri maiden välillä on eroja, mutta perusidea on sama. Esimerkiksi Ruotsissa osakesäästötiliä vastaa investeringssparkonto- eli ISK-tili. Ruotsissakin ISK-tilin voi avata vain yksityishenkilö, mutta Suomen osakesäästötilistä poiketen ISK-tilillä voi osakkeiden lisäksi omistaa myös esimerkiksi rahasto-osuuksia ja muita arvopapereita. ISK-tilin varoja verotetaan vuosittain laskennallisen tuoton perusteella riippumatta siitä, onko tili tuottanut voittoa vai tappiota. Tilille saaduista varoista tai tililtä tehdyistä nostoista ei erikseen makseta veroa. (Pörssisäätiö b; Skatteverket.)

Ruotsalaiset ovat pitkään olleet innokkaita osakesijoittajia, mutta Tukholman pörssin johtajan Lauri Rosendahlin mukaan vasta ISK-tilijärjestelmän perustaminen vuonna 2012 teki sijoittamisesta Ruotsissa valtavirtaa. Ruotsia seurasivat Norja vuonna 2017 ja Tanska vuonna 2019. Isossa-Britanniassa erilaisia sijoitussäästötilejä on ollut käytössä jo vuodesta 1999, ja Virossa vuodesta 2011. Tukholman pörssissä kasvuyrityslistalla olevien yritysten sijoituksista yli puolet tulee yksityissijoittajilta. Rosendahl sanoo, että Ruotsissa kansankapitalismi toimii, ja se on eduksi koko maalle. Piensijoittajat ovat auttaneet listalla olevia kasvuyrityksiä saamaan rahoitusta ja luomaan listautumisensa jälkeen yli 30 000 työpaikkaa. Vaikka Suomen malli ei ole yhtä edullinen ja helppo kuin Ruotsissa, Rosendahl uskoo, että osakesäästötilejä voidaan täälläkin avata vähintään satojatuhansia. (HE 279/2018; HS 2020.)

3 Pääomatulojen verotus

Pääomatuloja ovat muun muassa osingot, myyntivoitot, sijoitusrahastojen ja säästöhenkivakuutusten tuotot, vuokrat ja eräät korkotulot. Pääomatuloina verotetaan nostettaessa myös osa vapaaehtoisista eläkkeistä sekä pitkäaikaissäästöt eli ps-säästöt ja niiden tuotot. Pääomatulovero vuonna 2020 on 30 prosenttia (pääomatulon tuloveroprosentti) ja verotettavan pääomatulon 30 000 euroa ylittävältä osuudelta 34 prosenttia (pääomatulon korotettu tuloveroprosentti). (Kallunki ym. 2019, 218; Verohallinto 2019a.)

Sijoitusten verotus vaihtelee eri sijoitustapojen välillä, jonka takia verotus voi vaikuttaa sijoituspäätöksiin ja osa palveluntarjoajista saa tarpeetonta kilpailuetua muihin toimijoihin nähden. Verotuksen ei tulisi ohjata sijoituspäätöksiä. Vuoden 2020 alussa käyttöön tulleet osakesäästötilit antavatkin osakesijoittajille lähes samanlaisen verokohtelun sijoitusrahastosijoittajien kanssa. Myös sijoitusvakuutusten verotusta yhtenäistetään muiden sijoitusmuotojen kanssa. (Kallunki ym. 2019, 217; Pörssisäätiö 2019, 2.)

3.1 Osinkojen ja rahasto-osuuksien verotus

Listatun yhtiön luonnolliselle henkilölle tai kuolinpesälle maksamasta osingosta 85 prosenttia on pääomatuloveron alaista, ja loput 15 prosenttia verovapaata. Käytännössä osingoista maksettava vero on 25,5 prosenttia (85 prosenttia x 30 prosenttia) osakkeenomistajan verotettavien pääomatulojen ollessa enintään 30 000, ja 28,9 prosenttia (85 prosenttia x 34 prosenttia) sen ylittävältä osalta. Osinkoa maksava yhtiö pidättää osingoista ennakonpidätyksen. (Kallunki ym. 2019, 223; Verohallinto 2018.)

Ulkomailta saaduista osingoista peritään yleensä ulkomailla lähdevero. Tämä vero hyvitetään Suomessa siitä verosta, joka Suomessa määrätään samasta tulosta. Osingon verotus määräytyy samoin kuin Suomessa, jos yhtiö on EU-maasta tai valtiosta, jonka kanssa Suomella on verosopimus. Muusta maasta saatu osinko on kokonaan veronalaista ansiotuloa. (Verohallinto 2019b.)

Sijoitusrahasto-osuuksien verotuksen ajankohta riippuu siitä, onko kyseessä tuotto- vai kasvuosuus. Tuotto-osuuksista saatava tuotto verotetaan vuosittain. Kasvuosuudet verotetaan vasta rahasto-osuuden myynnin yhteydessä. Sekä tuotto-osuudet että osuuksien myyntivoitto ovat kokonaan pääomatuloa. Tuotto-osuuksien vaihto kasvuosuuksiksi ja päinvastoin on saman rahaston sisällä verovapaata. (Verohallinto 2017b.)

3.2 Luovutusvoiton ja -tappion verotus

Arvopaperin myynnistä syntyy luovutusvoittoa tai -tappiota. Arvopapereita ovat esimerkiksi osakeyhtiön osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet. Luovutusvoittoa eli myyntivoittoa syntyy myyntihinnan ylittäessä arvopaperin hankintamenon ja voiton hankkimisesta aiheutuneet menot eli myyntikulut. Luovutusvoitot ovat yleensä veronalaista pääomatuloa riippumatta siitä, onko omaisuus saatu ostamalla, lahjana, perintönä tai muulla tavalla. Luovutustappiota syntyy, kun myyntihinta alittaa hankintamenon ja myyntikulut. Myös arvopaperin lopullinen arvonmenetys esimerkiksi konkurssin takia vähennetään luovutustappiona. (Verohallinto 2019c.)

Luovutusvoiton voi laskea kahdella tavalla: vähentämällä arvopaperin myyntihinnasta sen todellisen hankintamenon tai käyttämällä hankintameno-olettamaa. Hankintamenoa ovat arvopaperin ostohinta ja omaisuuden hankintakulut, eli esimerkiksi arvopaperinvälittäjälle maksetut välityspalkkiot ja sijoitusrahasto-osuuden merkintäpalkkio. Hankintamenon lisäksi myyntihinnasta vähennetään myyntikulut. Arvo-osuusjärjestelmässä olevista arvopapereista vanhimmat katsotaan myydyn ensiksi (ns. FIFO-periaate eli First In - First Out), jollei verovelvollinen muuta osoita. Käytännössä tämä on mahdollista vain myymällä eri arvo-osuustileille hankittuja arvopapereita. Sijoitusrahasto-osuudet eivät yleensä kuulu arvo-osuusjärjestelmään, ja FIFO-periaatteesta voidaan poiketa, mikäli verovelvollinen pyytää rahastoyhtiötä lunastamaan tietyllä järjestysnumerolla hankitut rahasto-osuudet. (Kallunki ym. 2019, 228–230; Verohallinto 2019c.)

Hankintameno-olettaman käyttö voi tietyissä tilanteissa olla edullisempi tapa laskea luovutusvoiton määrä. Hankintameno-olettamaa sovellettaessa alle 10 vuotta omistetun arvopaperin luovutushinnasta vähennetään 20 prosenttia, ja vähintään 10 vuotta omistetun arvopaperin luovutushinnasta vähennetään 40 prosenttia. Hankintameno-olettamaa käytettäessä myyntihinnasta ei voi vähentää osto- tai myyntikuluja. (Kallunki ym. 2019, 229; Verohallinto 2019c.)

Verovelvollinen voi itse valita, kumpaa laskutapaa käytetään. Jos todellista hankintamenoa ei voida määrittää, luovutusvoitto lasketaan hankintameno-olettamaa käyttäen. Varsinkin tappiollisten kauppojen kohdalla hankintahinnan ja -kulujen esittäminen on tärkeää, sillä muuten kauppa voi kääntyä verotuksessa voitolliseksi hankintameno-olettaman käytön takia. (Kallunki ym. 2019, 228; Verohallinto 2019c.)

Luovutustappion voi vähentää verotuksessa. Ennen vuotta 2016 syntyneet luovutustappiot ovat vähennyskelpoisia vain luovutusvoitoista. Vuodesta 2016 alkaen luovutustappiot on voitu vähentää myös muista pääomatuloista. Mikäli verovelvollisella ei ole tarpeeksi

luovutusvoittoja tai muita pääomatuloja, vähentämättä jäänyt tappio voidaan vähentää viitenä seuraavana vuonna. Vuoden 2015 luovutustappioita voidaan näin ollen vähentää vielä vuoden 2020 luovutusvoitoista. (Verohallinto 2019c.)

Pienten luovutusten luovutusvoittoja tai -tappioita ei huomioida verotuksessa. Jos kaiken vuoden aikana luovutetun omaisuuden luovutushinnat ovat yhteensä enintään 1 000 euroa, luovutusvoitto on verovapaa. Vastaavasti luovutetun omaisuuden yhteenlaskettujen hankintamenojen ollessa enintään 1 000 euroa samalla kun luovutushinnat ovat yhteensä enintään 1 000 euroa, on luovutustappio vähennyskelvoton. Eurorajoihin lasketaan mukaan kaikki vuoden aikana luovutettu omaisuus, arvopaperien lisäksi esimerkiksi kiinteistöt ja asunto-osakkeet. Huomioon ei kuitenkaan oteta verovapaiksi säädettyjä omaisuuden luovutuksia, kuten oman vakituisen asunnon verovapaata luovutusta ja verovapaata sukupolvenvaihdosluovutusta. (Verohallinto 2019c.)

3.3 Osakesäästötilin verotus

Osakesäästötili on sijoitustili, jonka sisällä voi käydä kauppaa osakkeilla ja sijoittaa saadut osingot uudelleen ilman veroseuraamuksia. Näin sijoittaja pääsee paremmin hyötymään korkoa korolle -ilmiön vaikutuksesta. Pienemmistäkin sijoituksista kasvaa vuosien kuluessa merkittäviä summia, kun ne on sijoitettu tuottaviin osakkeisiin ja tuotot sijoitetaan uudelleen. Osakesäästötilille voi tallettaa enintään 50 000 euroa, ja talletukset voi tehdä yhdessä tai useammassa erässä. Osakesäästötilin tuotto verotetaan vasta, kun varoja nostetaan pois tililtä. (Pörssisäätiö; Verohallinto 2020.)

Osakesäästötilin tuotto on veronalaista pääomatuloa. Tililtä nostetuista varoista tuoton osuudeksi katsotaan se määrä, joka vastaa nostohetkellä tilillä olevaa tuoton osuutta suhteessa tilillä olevien varojen määrään. Loput nostetuista varoista katsotaan pääoman nostoiksi. Pääoman nostot huomioidaan laskettaessa talletusten 50 000 euron enimmäismäärää. Esimerkiksi tilanteessa, jossa verovelvollinen on tallettanut tilille 50 000 euroa, ja sen arvo on noussut 55 000 euroon, jonka jälkeen tililtä nostetaan 5 000 euroa, on nostosta 500 euroa tuottoa ja loput 4 500 euroa pääoman nostoa. Noston jälkeen tilillä on jäljellä pääomaa 45 500 euroa. Mikäli osakesäästötili on tappiolla, katsotaan osakesäästötilillä olevan vain pääomaa. (Verohallinto 2020.)

Tuoton verotukseen ei vaikuta se, mistä tuotto on muodostunut. Osakesäästötilin tuottoja voivat olla osingot, luovutusvoitto, korko, sijoituskohteen arvonnousu ja muussa valuutassa kuin euroissa oleva tilin valuuttakurssivoitto. Osinkoja koskevaa 15 prosentin verovapautta ei sovelleta nostettaessa varoja osakesäästötililtä. Mikäli ulkomailta saadusta

osingosta on peritty lähdevero maksajan kotivaltiossa, katsotaan tuotoksi osingon nettomäärä, eikä lähdeveroa voida hyvittää verotuksessa. (Verohallinto 2020.)

Osakesäästötilin voi siirtää palveluntarjoajalta toiselle ilman veroseuraamuksia. Palveluntarjoajaa vaihtaessa tilillä olevia osakkeita ei tarvitse myydä. Tällaisessa tilanteessa verovelvollisella voi olla väliaikaisesti kaksi osakesäästötiliä samaan aikaan. Tilejä ei kuitenkaan saa käyttää samanaikaisesti, eikä uudelle osakesäästötilille saa kesken siirtoprosessin tallettaa varoja tai nostaa niitä. Irtisanomisilmoituksen jälkeen verovelvollinen voi tilin sisällä käydä kauppaa uudelle osakesäästötilille jo siirretyillä osakkeilla ja rahavaroilla. Jos verovelvollisella on muussa kuin osakesäästötilin irtisanomisen yhteydessä voimassa samanaikaisesti kaksi tai useampia osakesäästötilisopimuksia, Verohallinto määrää veronkorotuksen. Veronkorotus on kymmenen euroa jokaista tiliä kohti jokaiselta päivältä, joiden aikana sopimuksia on ollut voimassa enemmän kuin yksi. Tällöin esimerkiksi tilanteessa, jossa verovelvollisella on ollut kaksi tiliä avoinna koko vuoden ajan, veronkorotus on 7 300 euroa (2 x 10 euroa x 365 päivää). (Verohallinto 2020.)

Osakesäästötilin tuottojen verotuksessa ei voida soveltaa hankintameno-olettamaa, koska osakesäästötilin tuotoissa ei ole kyse luovutusvoittojen verotuksesta vaan muun erikseen säädetyn veronalaisen pääomatulon verottamisesta. Tämän takia myöskään pienten, alle 1 000 euron luovutusten verovapautta ei sovelleta osakesäästötilin tuottojen kohdalla. Verotuksessa vähennyskelpoista tappiota osakesäästötilistä muodostuu vain, jos osakesäästötili lopetetaan tappiollisena. (Verohallinto 2020.)

4 Osakesäästötilin sopivuus sijoittajille

Tässä luvussa esittelen vastaukset tutkimuskysymyksiin. Ensin käyn läpi tutkimuksen tavoitteet ja toteutustavan, jonka jälkeen käsittelen tulokset. Aluksi analysoin aineiston perusteella sitä, kenelle osakesäästötili sopii, ja sen jälkeen tarkastelen eri palveluntarjoajien eroja. Lopuksi teen yhteenvedon keskeisimmistä tuloksista.

4.1 Tutkimuksen tavoite, menetelmät ja aineisto

Tutkimuksella oli kaksi tavoitetta. Ensimmäisenä tavoitteena oli selvittää, minkä tyyppisille sijoittajille osakesäästötili sopii parhaiten. Vertailukohtana on suora osakesijoittaminen arvo-osuustilin kautta. En ota tutkimuksessa siis kantaa sijoitustapojen paremmuuteen, vaan tutkin sitä, millainen sijoittaja hyötyy osakesäästötilin ominaisuuksista eniten, ja kenelle niistä toisaalta voi olla haittaa. Toisena tavoitteena oli tutkia, onko palveluntarjoajien välillä sellaisia eroja, jotka tulisi ottaa huomioon palveluntarjoajaa valittaessa. Tutkimuskysymyksiä oli siis kaksi:

1. Millaiselle sijoittajalle osakesäästötili sopii?
2. Millaiseen sijoitustyyliin eri palveluntarjoajat sopivat?

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen etsin vastausta analysoimalla verkkoartikkeleista kerättyä aineistoa. Tällä menetelmällä aiheesta sai kattavimman kuvan ja usean eri asiantuntijan näkemyksiä. Hain aineistoa talousaiheisten sanomalehtien sekä osakesäästötiliä tarjoavien pankkien ja sijoituspalveluyritysten verkkosivuilta hakusanalla ”osakesäästötili” ja valitsin analysoitaviksi kaikki ne artikkelit, joissa oli vähintään maininta siitä, kenelle osakesäästötili sopii tai ei sovi. Eduskunta hyväksyi osakesäästötililain 13.3.2019, joten valitsin artikkelien aikaväliksi 13.3.2019-29.2.2020, jolloin aloin kerätä aineistoa. Koska aineisto oli tekstimuotoista, analysoin sitä laadullisella sisällönanalyysillä etsien artikkeleista yhtäläisyyksiä ja eroja. Keräsin analysoitavat artikkelit Word-tiedostoiksi, jonka jälkeen tein niihin merkintöjä värikoodauksella. Merkitsin Wordiin siirtämiini artikkeleihin eri väreillä maininnat eri sijoittajatyypeistä ja lisäksi muut kiinnostavat kohdat, jotka liittyivät tutkimuskysymykseen.

Yhteensä artikkeleita oli 46, joista lähes puolet oli Arvopaperi-lehdessä (22 kpl), ja loput jakautuivat seuraavasti: Taloussanomien (9 kpl), Nordnetblogi (9 kpl), Danske Bank (3 kpl) ja Helsingin Sanomat (3 kpl). Valitsin artikkelit yleisesti luotetuista sanomalehdistä ja monipuolisuuden varmistamiseksi valitsin lehtiä eri julkaisijoilta. Käyttämistäni medioista Danske Bank ja Nordnetblogia pitävä Nordnet ovat osakesäästötilin palveluntarjoajia, mikä voi vaikuttaa niiden arvioihin osakesäästötilistä. Toisaalta molemmat tahot tarjoavat

mahdollisuutta sijoittaa myös arvo-osuustilin kautta ja tuotteet on hinnoiteltu samantyyppisesti, joten erityistä syytä osakesäästötilin suosimiseen ei ole (Arvopaperi 2019). Nordealla ja Mandatum Traderilla ei ollut omilla verkkosivuillaan artikkeleita, mutta sanomalehtiaineistossa oli lausuntoja myös heidän asiantuntijoiltaan. Alma Talentin medioista kävin läpi Arvopaperin lisäksi myös Kauppalehden ja Talouselämän artikkelit. Näissä kolmessa lehdessä oli erittäin paljon päällekkäisyyksiä, joten valitsin aineistoon vain Arvopaperin, jonka artikkelit autoivat vastaamaan tutkimuskysymykseen parhaiten.

Toiseen tutkimuskysymykseen vastatakseni tutkin osakesäästötilin palveluntarjoajien verkkosivuja. Osakesäästötiliä tarjoaa tällä hetkellä neljä eri palveluntarjoajaa: Danske Bank, Mandatum Trader, Nordea ja Nordnet. Palveluntarjoajien erot selvitin tutkimalla palveluntarjoajien sivuja ja hinnastoja ja koostamalla niistä taulukot, jonka jälkeen vertailin tietoja keskenään.

Tutkittuani aineistoa yhdistin tutkimuskysymysten tulokset ja tein niistä yhteenvedon, jossa käyn läpi, millaisille sijoittajille osakesäästötili sopii ja mikä palveluntarjoaja eri sijoittajien kannattaa valita.

4.2 Sijoittajatyypit

Aineistossa nousi esiin etenkin kaksi ryhmää, joille osakesäästötili sopii: aktiiviset sijoittajat ja osinkosijoittajat. Mitä passiivisempaa sijoittaminen on, sitä merkittävämpänä pidettiin sijoitusten pitkäjänteisyyttä. Muutamissa artikkeleissa osakesäästötilin mainittiin sopivan hyvin lapsille pitkän sijoitusajan vuoksi, ja hyödyttävän myös, jos lapsi myöhemmin saa opintotukea (mm. Taloussanomat 28.12.2019). Osakesäästötiliä pidettiin sopivana aloitteleville sijoittajille sen verotuksen selkeyden vuoksi (Arvopaperi 18.11.2019). Toisaalta joissain artikkeleissa osakesäästötiliä suositeltiin jo hieman kokeneemmille sijoittajille, mutta näissä oli kyse suorasta osakesijoittamisesta verrattuna rahastosijoittamiseen, eikä osakesäästötilin ja arvo-osuustilin eroista (mm. Taloussanomat 11.10.2019). Osakesäästötilin eduksi mainittiin myös mahdollisuus vaikuttaa verotettavan pääomatulon määrään (Arvopaperi 1.2.2020).

Lähes yhtä mieltä artikkeleissa oltiin siitä, että suomalaisiin osakkeisiin kannattaa sijoittaa osakesäästötilin kautta riippumatta siitä, pohjautuuko niiden tuotto arvonnousuun vai osinkoihin. Ulkomaisiin osakkeisiin sijoittaminen jakoi mielipiteet. Esimerkiksi Nordean sijoitus- tuotejohtaja Tanja Eronen suosittelee, että osakesäästötiliä käytettäisiin vain suomalaisiin osakkeisiin, kun taas Mandatumin johtaja Niklas Odenwallin mielestä maantieteellinen hajauttaminen kannattaa osakesäästötililläkin (Arvopaperi 19.12.2020, Helsingin Sanomat 3.10.2019). Yleisin näkemys oli, että ulkomaiset osinko-osakkeet on hyvä jättää arvo-

osuustilille, mutta ulkomaisia kasvuosakkeita voi olla kannattavaakin ostaa osakesäästötilille (mm. Danske Bank 3.2.2020; Nordnetblogi 23.1.2020).

4.2.1 Aktiivinen sijoittaja

Osakesäästötilin sopimisesta aktiivisille sijoittajille oltiin hyvin yksimielisiä. Aktiivisesti kauppaa käyvä sijoittaja saa arvo-osuustiliin verrattuna merkittävästi etua siitä, ettei voitoja veroteta jokaisen myynnin jälkeen. Verojen lykkääntymisen takia osakesäästötili on sitä hyödyllisempi, mitä enemmän sijoittaja käy kauppaa (mm. Nordnetblogi 20.11.2019).

Vaikka ulkomaiset osakkeet nähtiin lähtökohtaisesti huonona sijoituskohteena osakesäästötilillä, useammassa artikkelissa sanottiin, että aktiiviselle sijoittajalle ulkomaalaisten osinkojen verotus ei ole ongelma, joten osakkeita voi ostaa Helsingin pörssin ulkopuoleltakin. Treidaajana tunnettu Nordnetin sijoitusasiantuntija Jukka Lepikkö pitää ulkomaisia osakkeita hyvinä kaupankäynnin kohteina niiden usein korkean volatiliteetin eli hinnanvaihtelun takia (Arvopaperi 1.2.2020).

Päiväkauppaa tekevä sijoittajalle on osakesäästötilistä eniten hyötyä, mutta verojen lykkääntymisestä on etua kaikille sijoittajille, jotka muokkaavat omistuksiaan edes silloin tällöin. Nordnetblogin (23.1.2020) mukaan yhtiöiden elinikä laskee koko ajan, jolloin osakepöiminnasta tulee jatkossa entistä aktiivisempää ja osakesäästötilin hyödyt korostuvat.

4.2.2 Osinkosijoittaja

Toinen usein aineistossa toistuva ryhmä oli osinkosijoittajat. Osakesäästötilillä osingoissa ei ole osittaista verovapautta, vaan kaikkia tuottoja verotetaan pääomatuloveroprosentin mukaisesti. Verotuksen luonteen takia osakesäästötiliä pidettiin kannattavana vain, jos sijoitushorisontti on useamman vuoden mittainen (mm. Nordnetblogi 20.11.2019). Tällöin osinkojen verotus muuttuu arvo-osuustiliä edullisemmaksi korkoa korolle -vaikutuksen vuoksi. Tämän takia muutamassa artikkelissa esitettiin näkemys, että osinkosijoittaminen osakesäästötilin kautta olisi kannattavaa ainoastaan sijoitettaessa erittäin hyvin osinkoa tuottaviin suomalaisiin osakkeisiin (mm. Nordnetblogi 11.12.2019).

Osakesäästötilille sijoittaminen koettiin arvo-osuustilille sijoittamista kannattavampana osinkoprosentista riippuen lyhyimmillään muutaman vuoden jälkeen, ja pisimmillään yli kymmenen vuoden ajanjaksolla (Arvopaperi 9.5.2019, päivitetty 13.5.2019, Nordnetblogi 23.1.2020). Minimiaikana pidettiin viittä tai seitsemää vuotta (mm. Arvopaperi 4.10.2020; Taloussanommat 8.2.2020).

Korkoa korolle -ilmiö pääsee vaikuttamaan vain, jos osingot sijoitetaan uudelleen. Mikäli osingot haluaa käyttää kulutukseen, arvo-osuustili nähtiin osakesäästötiliä parempana vaihtoehtona matalamman osinkoverotuksen vuoksi (mm. Helsingin Sanomat 15.12.2019). Artikkeleissa oltiin lähes yksimielisiä siitä, ettei ulkomaisiin osinko-osakkeisiin ole järkevää sijoittaa osakesäästötilin kautta, sillä ulkomailta saadusta osingosta perittyä lähdeveroa ei hyvitetä osakesäästötilin verotuksessa (mm. Nordnetblogi 23.1.2020).

4.2.3 Kasvusijoittaja

Kasvusijoittajat mainittiin artikkeleissa ulkomaisista kasvuosakkeista puhuttaessa ja hankintameno-olettaman yhteydessä. Useammassa artikkelissa todettiin, että arvonnousua tavoiteltaessa osakesäästötilin kautta voi sijoittaa ulkomaisiinkin osakkeisiin (mm. Taloussanomat 8.2.2020). Toisaalta hankintameno-olettaman puuttuminen aiheutti erimielisyyttä siitä, käykö osakesäästötili kasvuosakkeisiin keskittyneelle sijoittajalle ollenkaan. Mikäli osakkeen arvo on noussut sijoitusaikana huomattavasti, menettää sijoittaja mahdollisuuden hyödyntää hankintameno-olettamaa myynnin yhteydessä. Etenkin yli kymmenen vuoden sijoituksissa etua pidettiin merkittävänä. Monessa artikkelissa oltiin sitä mieltä, ettei kasvusijoittajan siksi kannata käyttää osakesäästötiliä (mm. Arvopaperi 4.1.2020).

Nordnetblogissakin (12.12.2019) todettiin ensin, että kasvuosakkeisiin kannattaa sijoittaa arvo-osuustilin kautta, mutta tämän vuoden alussa (17.1.2020) Nordnetin Jukka Lepikkö esitti laskelman, jonka mukaan osakesäästötilin korkoa korolle -vaikutus voittaa hankintameno-olettaman puuttumisen. Lepikkö huomauttaa myös, että osakkeiden arvo harvoin nousee niin paljoa, että hankintameno-olettamasta olisi merkittävää hyötyä, ja on harvinaista, että yritys menestyy niin pitkällä aikavälillä. Lepikön mukaan hankintameno-olettama on korkoa korolle -vaikutusta suurempi vain, jos rahoja ei sijoiteta enää uudelleen.

4.2.4 Opiskelija

Artikkeleissa mainittiin osakesäästötilin sopivan hyvin opiskelijoille. Muun muassa Pörsissätiön toimitusjohtajan Sari Lounasmeren mukaan opiskelijat hyötyvät osakesäästötilistä, sillä myyntivoitot ja osingot eivät vaikuta opintotukeen, ennen kuin tililtä nostetaan rahaa (Taloussanomat 18.11.2019).

Kelan sivuilla sanotaan, että opintotuessa tuloina huomioidaan sijoitusten osingot ja veronalaiset luovutusvoitot. Toisin kuin verotuksessa, Kela ei vähennä luovutustappioita. Osakesäästötilillä olevat sijoitukset huomioidaan kuitenkin vain, kun tililtä nostetaan rahaa ja tili on voitolla. Tilin ollessa tappiolla nostolla ei ole vaikutusta opintotukeen. (Kela 2020.)

Muutamassa artikkelissa nostettiin kuitenkin esille, että muiden tukien kohdalla Kelan linjaus on erilainen. Arvopaperi (31.1.2020) kirjoitti, että osakesäästötilille maksettavat osingot vaikuttavat yleiseen asumistukeen, jonka piirissä opiskelijatkin nykyään ovat. Kelan juristi Rita Lääkkölä sanoo artikkelissa, että osingot huomioidaan silloin kun ne maksetaan, eikä varojen nosto tililtä enää erikseen vaikuta yleiseen asumistukeen. Lääkkölän mukaan luovutusvoittoja ei lähtökohtaisesti huomioida, mutta artikkelissa lisätään, että kyse on satunnaisista voitoista, joten treidaamaan ei ehkä kannata ryhtyä.

4.2.5 Milloin osakesäästötili ei sovi?

Taloussanomien artikkelissa (8.2.2020) huomautettiin, ettei osakesäästötilille sijoittaminen välttämättä ole kannattavaa, jos on muita pääomatuloja, kuten vuokra- tai metsätuloja. Osakesäästötilillä ei voi hyödyntää tappioiden vähennystä pääomatulojen verotuksessa, ellei koko osakesäästötiliä lopeteta tappiollisena, joten arvo-osuustili voi olla parempi vaihtoehto.

Osakesäästötilin verotukselliset edut jäävät hyödyntämättä, jos varat nostetaan pois tililtä jo muutaman vuoden sisällä. Osinkojen kohdalla haitta on vielä suurempi, sillä osinkojen verotus on osakesäästötilillä arvo-osuustiliä suurempi. Artikkeleissa mainittiinkin monesti, ettei osakesäästötili sovi osinkosijoittajille, jotka nostavat osingot käyttöönsä eivätkä sijoita niitä uudelleen, eikä muutoinkaan lyhytaikaisiin sijoituksiin (mm. Arvopaperi 15.10.2019). Täysin passiivista sijoitustyyliäkin pidettiin huonona vaihtoehtona, sillä silloin verotuksen lykkääntymisestä osakesäästötilin sisällä ei ole hyötyä (mm. Danske Bank).

4.3 Palveluntarjoajien vertailu

Osakesäästötiliä tarjoaa tällä hetkellä Danske Bank, Mandatum Trader, Nordea ja Nordnet. Kaupankäyntikulut osakesäästötileillä on hinnoiteltu samoin kuin arvo-osuustileillä. Tilin avaaminen on ilmaista kaikilla palveluntarjoajilla eikä nostoista veloiteta. Osakesäästötilin voi siirtää palveluntarjoajalta toiselle, mutta siirto voi palveluntarjoajasta ja salkusta riippuen maksaa jopa satoja euroja, joten palveluntarjoaja on turhien kulujen välttämiseksi hyvä valita oikein.

Palveluntarjoajan sopivuus riippuu monesta eri tekijästä. Nordeaa lukuun ottamatta palveluntarjoajilla oli etuja Suomen Osakesäästäjien jäsenille, ja Danske Bankilla oli lisäksi etuja Akavan jäsenille. Kuluihin voi vaikuttaa myös se, onko sijoittajalla jo ennestään asiakkuutta palveluntarjoajalla. Kulujen lisäksi valintaan vaikuttaa kaupankäyntipalvelun toimivuus ja sen sopivuus omiin tarpeisiin. Etenkin aktiivisen sijoittajan kohdalla tämä voi olla merkittävä tekijä palveluntarjoajaa valitessa, varsinkin jos useamman palveluntarjoajan

kulutaso on lähes sama. Passiivisemmalla sijoittajalla kuluilla on kaupankäynnin sujuvuutta suurempi merkitys.

4.3.1 Danske Bank

Taulukko 1. Danske Bankin hinnasto

Välityspalkkiot Helsingin pörssissä	
Taso 1 kaupankäyntiä 0–25 000 euroa/kk	0,20 %, min. 8 euroa
Taso 2 kaupankäyntiä 25 000–100 000 euroa/kk	0,12 %, min. 5 euroa
Taso 3 kaupankäyntiä yli 100 000 euroa/kk	0,08 %, min. 2 euroa
Välityspalkkiot ulkomaisissa osakkeissa	sama kuin Helsingin pörssissä
Säilytyspalkkio	2 euroa/kk Suomen Osakesäästäjien ja Akavan jäsenille ilmainen
Tilin sulkeminen	ei tietoa
Tilin siirto toiselle palveluntarjoajalle	100 euroa

Danske Bankilla välityspalkkioissa on kolme hintatasoa, jotka määräytyvät euromääräisen kaupankäynnin mukaan (taulukko 1). Danske Bankin valikoimissa on yli 20 eri markkina- paikkaa, ja hinnat ovat samat kotimaisiin ja ulkomaisiin osakkeisiin sijoitettaessa.

Danske Bank sopii parhaiten sijoittajille, joiden kaupat ovat suuruudeltaan 500–5 000 euron välillä. Danske Bank on hyvä vaihtoehto esimerkiksi osakepöimijälle tai osinkosijoittajalle, etenkin Suomen Osakesäästäjien tai Akavan jäsenille, sillä jäsenet pääsevät suoraan tasolle 2, eikä heiltä peritä säilytyspalkkiota. Danske Bankin hinnoittelu voi sopia myös aktiiviseen kaupankäyntiin. Varsinkin ulkomaisiin osakkeisiin sijoitettaessa Danske Bank on usein muita palveluntarjoajia edullisempi.

Muilta kuin Osakesäästäjien tai Akavan jäseniltä Danske Bank perii säilytyspalkkioita 24 euroa vuodessa etutasosta riippumatta. Tilin sulkemismaksusta ei löytynyt tietoa Danske Bankin sivuilta, mutta tilin siirto toiselle palveluntarjoajalle maksaa 100 euroa. Tämän lisäksi osakesäästötisopimuksen hinnastossa lukee: ”Pankilla on lisäksi oikeus periä siirrosta aiheutuvat todelliset kulut.”. Näistä kuluista ei kerrota enempää, eikä Danske Bankin hinnastossa ole kerrottu, tuleeko kotimaisten tai ulkomaisten osakkeiden siirrosta lajikohtaista lisämaksua.

4.3.2 Mandatum Trader

Taulukko 2. Mandatum Traderin hinnasto

Välityspalkkiot Helsingin pörssissä	
Basic alle 20 kauppaa edellisen kuukauden aikana tai varat palvelussa alle 50 000 euroa	0,05 %, min. 10 euroa
Plus +20 kauppaa edellisen kuukauden aikana tai varat palvelussa +50 000 euroa	0,04 %, min. 6 euroa
Best +100 kauppaa edellisen kuukauden aikana tai varat palvelussa +500 000 euroa	0,03 %, min. 3 euroa
Välityspalkkiot ulkomaisissa osakkeissa	0,03–0,10 %, min. 3–12 €
Säilytyspalkkio	0 euroa
Tilin sulkeminen	50 euroa
Tilin siirto toiselle palveluntarjoajalle	50 euroa, lisämaksu ulkomaisista osakkeista

Mandatum Traderilla hintataso määräytyy joko kaupankäyntiaktiivisuuden tai palvelussa olevien varojen mukaan (taulukko 2). Suomen Osakesäästäjien jäsenet saavat käydä kauppaa Plus-hintatason välityspalkkioilla, eli 0,04 prosenttia tai vähintään 6 euroa per toimeksianto (Suomen Osakesäästäjät). Ulkomaisten osakkeiden välityspalkkiot riippuvat kohdemaasta. Esimerkiksi muihin Pohjoismaihin ja New Yorkin pörssiin sijoitettaessa kulut ovat samat kuin Helsingin pörssissä, mutta useiden muiden maiden kaupankäyntikulut ovat hintatasosta riippuen 0,05–0,10 % tai vähintään 5–12 euroa.

Mandatum Traderilla on 36 markkinapaikalla laajin kohdemarkkinoiden valikoima. Euroopan ja Pohjois-Amerikan lisäksi Mandatum valikoimiin kuuluu markkinoita Aasiassa, Australiassa ja Etelä-Afrikassa. Mandatum hinnoittelumalli tulee edulliseksi erittäin aktiiviselle kaupankävijälle tai suurilla kertasummilla sijoittavalle. Mandatum onkin hinnoittelunsa ja kattavan valikoimansa vuoksi kannattava vaihtoehto etenkin yli 100 kauppaa kuussa tekevälle treidaajalle tai osakepöimijälle, joka sijoittaa kerralla yli 5 000 euroa, etenkin jos haluaa sijoittaa eksoottisiin kohteisiin. Traderin osakesäästötili on hyvä valinta myös osinkosijoittajalle, jolla on Mandatum Trader-palvelussa varoja yli 50 000 euroa tai joka sijoittaa tilille täydet 50 000 euroa.

Säilytyspalkkiota Mandatum Traderilla ei ole. Tilin sulkeminen ja siirto toiselle palveluntarjoajalle maksavat kumpikin 50 euroa, jonka lisäksi ulkomaisten osakkeiden siirto osana koko osakesäästötilin siirtoa maksaa 20 euroa per arvopaperilaji.

4.3.3 Nordea

Taulukko 3. Nordean hinnasto

Välityspalkkiot Helsingin pörssissä	
Taso 1 palkkiokertymä 0 euroa	yli 800 e kaupoissa 0,20 %, min 8 euroa alle 800 euron kaupoissa 1 %
Taso 2 palkkiokertymä 150 euroa	yli 800 e kaupoissa 0,18 %, min. 8 euroa alle 800 euron kaupoissa 1 %
Taso 3 palkkiokertymä 500 euroa	yli 500 e kaupoissa 0,15 %, min. 5 euroa alle 500 euron kaupoissa 1 %
Taso 4 palkkiokertymä 1000 euroa	yli 500 e kaupoissa 0,10 %, min. 5 euroa alle 500 euron kaupoissa 1 %
Taso 5 palkkiokertymä 2500 euroa	yli 300 e kaupoissa 0,06 %, min. 3 euroa alle 300 euron kaupoissa 1 %
Välityspalkkiot ulkomaisissa osakkeissa	sama kuin Helsingin pörssissä
Säilytyspalkkio	0–1,95 euroa/kk Säilytys on maksutonta, kun on tehnyt yhden kaupan edellisen vuosineljänneksen aikana
Tilin sulkeminen	0 euroa
Tilin siirto toiselle palveluntarjoajalle	40 euroa, lisämaksu ulkomaisista osakkeista

Nordean hinnoittelussa on melko monia tasoja, kuten taulukosta 3 näkee. Hintataso määräytyy edellisen vuosineljänneksen aikana maksettujen välityspalkkioiden mukaan, ja vaihtelee lisäksi sijoitettavan summan mukaan. Ulkomaisissa osakkeissa on samat välityspalkkiot kuin kotimaisissa, ja Nordean kautta voi sijoittaa yli 20 eri markkinapaikkaan Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Nordea erottuu muista palveluntarjoajista yhden prosentin palkkiokatollaan, minkä takia sitä kannattaa ehdottomasti harkita, mikäli sijoittaa pieniä, alle 500 euron summia. Aktiivista sijoittamista paremmin Nordea sopiikin sijoittajalle, joka tekee enintään muutaman kaupan kuussa. Edullisin Nordean osakesäästötili on sijoittajalle, joka on jo ennestään Nordean asiakas, ja jolla ei ole Osakesäästäjien tai Akavan jäsenyyttä.

Säilytysmaksua Nordea veloittaa 1,95 euroa, jos edellisen vuosineljänneksen aikana ei ole käynyt ollenkaan kauppaa. Tilin sulkeminen on Nordealla ilmaista. Tilin siirtokin maksaa vain 40 euroa, mutta lisämaksu ulkomaisista osakkeista on 68 euroa per arvopaperilaji, mikä tekee ulkomaisia osakkeita sisältävän tilin siirrosta Nordealla kallista.

4.3.4 Nordnet

Taulukko 4. Nordnetin hinnasto

Välityspalkkiot Helsingin pörssissä	
Taso 4 0 kauppaa edellisen kuukauden aikana	0,20 %, min. 9 euroa
Taso 3 1–10 kauppaa edellisen kuukauden aikana	0,15 %, min. 7 euroa
Taso 2 11–50 kauppaa edellisen kuukauden aikana	0,10 %, min. 5 euroa
Taso 1 yli 50 kauppaa edellisen kuukauden aikana	0,06 %, min. 3 euroa
Active Trader yli 100 kauppaa kuukaudessa	0,055 % tai vähemmän, min. 3 euroa
Välityspalkkiot ulkomaisissa osakkeissa	0,06–0,4 %, min. 4–20 €
Säilytyspalkkio	0 euroa
Tilin sulkeminen	50 euroa
Tilin siirto toiselle palveluntarjoajalle	50 euroa, lisämaksu ulkomaisista osakkeista

Nordnetin hinnastossa sijoittajat on jaettu tasoille 1–4 kaupankäyntikertojen mukaan (taulukko 4). Suomen Osakesäästäjien jäsenille Nordnet tarjoaa kaupankäynnin aina vähintään palkkiotasolla 3. Yli 100 kauppaa kuussa tekeville sijoittajille on oma vielä edullisempi erikoishinnastonsa, jossa kotimaan kaupankäyntipalkkio sovitaan yksilöllisesti ja ulkomaisien osakkeiden välityspalkkiot ovat maasta riippuen 0,06 tai 0,07 prosenttia tai vähintään neljä tai seitsemän euroa.

Muilla tasoilla ulkomaisten osakkeiden kaupankäyntipalkkiot alkavat Pohjoismaiden markkinoiden 0,06–0,25 prosentista ja kasvavat muiden maiden kohdalla. Nordnetin osakesäästötilillä kauppaa voi käydä Pohjoismaiden, Saksan, Yhdysvaltojen ja Kanadan markkinoilla. Alle 20 markkinapaikalla Nordnetin valikoima on palveluntarjoajista suppein.

Nordnet soveltuu useisiin eri sijoitustyyliin aktiivisesta passiivisempaan, kun kauppasummat liikkuvat muutamissa tuhansissa euroissa. Nordnet onkin hyvä vaihtoehto esimerkiksi aktiiviselle sijoittajalle tai suomalaisiin osakkeisiin keskittyneelle osinkosijoittajalle. Mikäli sijoittaja kuitenkin haluaa laajemman maantieteellisen hajautuksen, Danske Bankin tai Mandatum Traderin osakesäästötili on parempi valinta.

Osakesäästötilin sulkeminen maksaa Nordnetissä 50 euroa. Nordnet veloittaa tilin siirosta toiselle palveluntarjoajalle 50 euroa, ja sen lisäksi 30 euroa pohjoismaisista osakkeista ja 50 euroa muista ulkomaisista osakkeista.

4.4 Yhteenveto

Osakesäästötili sopii lähes kaikille pitkäjänteisille sijoittajille, mutta eniten siitä hyötyvät aktiivisesti kauppaa käyvät sijoittajat ja osinkosijoittajat, jotka sijoittavat osingot uudelleen. Mikäli sijoitustyyli perustuu osakkeiden arvonnousulle, voi tilille ostaa sekä suomalaisia että ulkomaisia osakkeita, mutta osinkotuottoa tavoitellessa kannattaa sijoittaa vain suomalaisiin osakkeisiin, sillä ulkomaisten osakkeiden lähdevero ei hyvitetä osakesäästötilillä.

Aktiivitreidaajille parhaita palveluntarjoajia ovat Mandatum Trader ja Nordnet. Yli 100 kaupan kuukausitahdilla ja etenkin suuremmilla sijoitussummilla Mandatum Traderin välityspalkkiot voivat olla pienempiä, kun taas alle 100 kauppaa kuussa tekevälle ja pienemmällä salkulla Nordnetin hinnoittelu voi sopia paremmin. Danske Bank saattaa hintojensa puolesta myös olla edullinen aktiivisesti kauppaa käyville sijoittajille. Muutamia kertoja kuussa sijoittavien kohdalla Suomen Osakesäästäjien tai Akavan jäsenyys voi muuttaa asetelmaa, sillä silloin Danske Bank ja Mandatum Trader saattavat tulla Nordnetiä edullisemmiksi. Nordnetin välityspalkkiot ovat huomattavasti suurempia ulkomaille sijoitettaessa ja markkinapaikkojen valikoima on pieni, joten Mandatum Trader ja Danske Bank ovat parempia vaihtoehtoja, jos sijoittaa paljon ulkomaisiin osakkeisiin.

Osinkosijoittajalle voi sopia kuka tahansa palveluntarjoajista, riippuen salkun koosta ja siitä, sijoitetaanko tilille rahaa useammassa erässä ja kuinka suurina sijoitukset ovat. Mandatum Trader on edullinen vaihtoehto, mikäli osakesäästötilille sijoittaa täydet 50 000 eu-

roa suurissa erissä. Danske Bank ja Nordnet sopivat muutaman tuhannen euron kertasi-
joituksia tekeville, ja Nordealla on pienimmät välityspalkkiot, jos sijoittaa vain pieniä, alle
500 euron summia.

Myös kasvusijoittajille korkoa korolle -ilmiö on pidemmän päälle suurempi etu kuin hankin-
tameno-olettaman tarjoama hyöty. Kasvusijoittajilla ja muilla osakepöimijoilla palveluntar-
joajan valintaan vaikuttaa oma sijoitustyyli ja se, onko sijoittajalla Osakesäästäjien tai Aka-
van jäsenyyttä. Nordnet on monissa tapauksissa hyvä valinta, ja Danske Bank saattaa
olla edullisin vaihtoehto etenkin Akavan jäsenille. Mikäli varansa haluaa sijoittaa useisiin
maanosiin ja sijoitukset ovat yli 5 000 euroa, Mandatum Traderilla on kattavin markkinava-
likoima.

Lapselle sijoitettaessa osakesäästötili sopii yleensä erittäin hyvin pitkän sijoitusajan
vuoksi. Opiskeluaikanakin osakesäästötili toimii paremmin kuin arvo-osuustilille sijoittami-
nen, vaikka asumistukea nostavien opiskelijoiden täytyy edelleen kiinnittää huomiota osin-
kotuloihinsa ja mahdollisesti myös myyntivoittoihin. Nordealla oli vertailun edullisimmat vä-
lityspalkkiot pienissä kaupoissa, joten se voi olla paras vaihtoehto lapselle, varsinkin jos
tilille sijoitetaan pelkkä lapsilisä. Opiskelijan valinta riippuu sijoitustyylistä, mutta hyviä
vaihtoehtoja ovat Danske Bank ja Nordnet. Mandatum Traderia ei hinnoittelunsa vuoksi
voi suositella suurimmalle osalle opiskelijoista.

Mikäli osakkeiden lisäksi on muita pääomatuloja, esimerkiksi vuokra- tai metsätuloja, kan-
nattaa harkita, sijoittaako osakesäästötilille vai arvo-osuustilille. Osinkosijoittajalle, joka
haluaa käyttää saamansa osingot, arvo-osuustili on parempi vaihtoehto osinkojen kevy-
emmän verotuksen vuoksi. Sama koskee täysin passiivista sijoitustapaa ja lyhytaikaisia
sijoituksia.

5 Pohdinta

Tutkimuksessa selvitettiin osakesäästötilille sijoittamisen eroja verrattuna suoraan osakesijoittamiseen arvo-osuustilin kautta, sekä vertailtiin osakesäästötilin palveluntarjoajia. Tutkimuksella oli kaksi tavoitetta. Ensimmäinen tavoite oli ottaa selvää, millaiselle sijoittajalle osakesäästötili sopii. Toisena tavoitteena oli tutkia, millaiseen sijoitustyyliin palveluntarjoajat sopivat. Toteutin tutkimuksen tekemällä laadullisen analyysin aiheesta kirjoitetuista lehtiartikkeleista sekä palveluntarjoajien eroista.

Tuloksissa oli yllättävää se, että osakesäästötili sopii niin monelle eri sijoittajatyypille. Palveluntarjoajissa oli myös merkittäviä eroja ja osakesäästötilin siirto toiselle palveluntarjoajalle voi tulla hintavaksi, joten oikean valinnan merkitys korostuu. Saamiani tuloksia voivat hyödyntää kaikki, jotka harkitsevat osakesäästötilin avaamista ja miettivät sen sopimista omaan sijoitustyyliin ja elämäntilanteeseen.

Tutkimuksessa selvisi, että osakesäästötili sopii monenlaisille eri sijoittajille. Selvästi eniten siitä on hyötyä aktiivisille sijoittajille, sillä osakesäästötilillä veroja ei tarvitse maksaa jokaisen kaupan jälkeen, sekä osinkosijoittajille, jotka pitävät varat osakesäästötilin sisällä vähintään 5–7 vuotta. Osakesäästötilistä on etua kuitenkin kaikille sijoittajille, jotka tekevät edes joitain muutoksia sijoituksiinsa sijoitusaikana. Täysin passiivisella sijoitustyyllillä osakesäästötilin verotuksellisia etuja ei saa hyödynnettyä.

Tuloksissa korostui pitkäjänteisyyden merkitys. Tämä koskee myös osinkoja, sillä osakesäästötilillä osingoissa ei ole osittaista verovapautta, ja tämän takia verotus nousee arvo-osuustiliä korkeammaksi, jos osinkoja ei sijoita uudelleen. Osakesäästötilin kautta ei kannata sijoittaa ulkomaisiin osinko-osakkeisiin, sillä ulkomailta saadusta osingosta perittyä lähdeveroa ei hyvitetä verotuksessa. Mikäli sijoitustyyli perustuu osakkeiden arvonnousuun, osakesäästötilin kautta voi sijoittaa myös ulkomaisiin osakkeisiin.

Osakesäästötili on hyvä väline lapselle sijoitettaessa sijoitusten pitkäaikaisuuden vuoksi. Opiskelijoille osakesäästötili tarjoaa arvo-osuustiliä helpomman tavan sijoittaa, sillä osakesäästötilin varat eivät vaikuta opintotukeen ennen kuin varoja nostetaan tililtä. Opiskelijat eivät siltikään pääse täysin samalle viivalle muiden sijoittajien kanssa, sillä asumistuen piirissä olevilla opiskelijoilla osakesäästötilille saadut osingot vaikuttavat asumistukeen. Myös luovutusvoitot saattavat vaikuttaa tukeen, vaikka pääsääntöisesti niitä ei huomioidakaan.

Julkisuudessa osakesäästötilistä puhuttaessa on keskusteltu paljon hankintameno-oletta-
man puuttumisen merkityksestä. Aineistoni perusteella osakesäästötilin korkoa korolle -
ilmiö on hankintameno-olettamaa suurempi, mikäli rahat sijoitetaan uudelleen. Toinen
huomioitava seikka on se, ettei osakesäästötilillä tapahtuneita luovutustappioita voi huo-
mioida verotuksessa, ellei koko osakesäästötiliä lopeteta tappiollisena. Tämän takia osa-
kesäästötili ei välttämättä sovi sijoittajille, joilla on muita pääomatuloja. Myöskään lyhytai-
kaisille sijoittajille osakesäästötili ei ole oikea väline, sillä tällöin verotus muodostuu arvo-
osuustiliä korkeammaksi.

Vuoden 2020 alussa osakesäästötiliä tarjosi neljä palveluntarjoajaa. Palveluntarjoajan so-
pivuuteen vaikuttaa sijoitustyylin lisäksi sijoitussummien suuruus ja haluttu maantieteelli-
nen hajautus. Hintoihin voi vaikuttaa myös huomattavan paljon se, onko sijoittajalla Suo-
men Osakesäästäjien tai Akavan jäsenyyttä, tai olemassa olevia asiakkuuksia palveluntar-
joajille. Nordea oli palveluntarjoajista ainoa, jolla ei ollut edullisempaa hinnoittelua Osa-
kesäästäjien jäsenille, ja Danske Bank taas tarjosi samat edut myös Akavan jäsenille.

Danske Bankilla ja Nordealla on samat välityspalkkiot markkinapaikasta riippumatta,
mutta Mandatum Trader ja Nordnet perivät ulkomaisista sijoituksista korkeampia välitysp-
alkkioita. Mandatum Traderilla on toisaalta kattavin kohdemarkkinoiden valikoima, kun
taas Nordnetin valikoima on suppein ja välityspalkkiot ulkomaisissa sijoituksissa korkeat.
Nordealla on palveluntarjoajista edullisimmat välityspalkkiot pienissä, satojen eurojen ker-
tasijoituksissa, ja Mandatum Trader on sopivampi isoja summia sijoittaville. Danske Ban-
kin ja Nordnetin hinnat ovat edullisimpia muutaman tuhannen euron kauppvoja tekeville.

Osakesäästötilin luomisen tarkoituksena oli kannustaa kotitaloudet sijoittamaan ja lisätä
yksityistalouksien osuutta pääomamarkkinoilla, ja sitä kautta myös kotitalouksien yhteis-
kunnallista vaikuttamista yritysten omistajina. Tämän tutkimuksen perusteella tässä on on-
nistuttu ainakin siinä mielessä, että osakesäästötili sopii useille eri sijoittajatyypeille ja
vaihteleviin elämäntilanteisiin. Toisaalta osakesäästötilin verotus suosii myös treidaa-
mista, jossa ei sitouduta pitkäaikaisiin sijoituksiin, eikä se siltä osin toteuta osakesäästöti-
lin ajatusta piensijoittajista yhteiskunnallisina vaikuttajina. Osakesäästötilin vakiinnutettua
paikkansa ja kun tietoa on saatavilla kattavammin, olisi hyvä tutkia, kuinka paljon suoma-
laiset ovat osakesäästötileille sijoittaneet ja millaiset sijoittajat osakesäästötiliä todellisu-
udessa suosivat.

Pyrin saamaan päteviä ja yleistettävissä olevia tuloksia keräämällä aineiston monipuoli-
sesti useammasta luotettavasta lähteestä, ja analysoimalla aineiston tarkasti ottaen huo-

mioon kaikki esitetyt näkökulmat. Tutkimuksen aineisto on kerätty maaliskuun 2019 ja helmikuun 2020 välillä julkaistuista artikkeleista, ja tulokset kuvaavat alkuvaiheen käsitystä osakesäästötilistä. Sijoitusasiantuntijoiden näkemykset voivat vielä muuttua ja tarkentua myöhemmin, kun osakesäästötili on ollut pidempään käytössä. Olen pyrkinyt noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä, eli rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta tulosten raportoinnissa ja läpi koko muun tutkimustyön.

Opinnäytetyöprosessin aikana opin paljon tutkimuksen teosta, aineiston keräämisestä ja analyysin tekemisestä. Tietämykseni sijoittamisen lainsäädännöstä kasvoi, ja prosessin alussa vieras osakesäästötili tuli tutuksi. Raporttia tehdessäni opin, etteivät asiat edisty suoraviivaisesti vaan valittua näkökulmaa joutui miettimään ja tarkentamaan työn edetessä. Opinnäytetyötä tehdessäni ammatillinen osaamiseni syveni ja ymmärrykseni osakesäästötilistä laajeni, ja aionkin myös itse alkaa sijoittaa osakesäästötilin kautta.

Lähteet

Arvopaperi 2019. Osakesäästötili haastoi pankit nopeuskisaan, koska sijoittaja voi avata vain yhden tilin. Luettavissa: <https://www.arvopaperi.fi/uutiset/osakesaastotili-haastoi-pankit-nopeuskisaan-koska-sijoittaja-voi-avata-vain-yhden-tilin/8105d735-ca87-446b-9960-6950cb69a07f>. Luettu: 10.4.2020

Euroclear 2020a. Tammikuun aikana yli 60 000 osakesäästötilille karttunut 116 miljoonan euron osakevarallisuus. Luettavissa: <https://www.euroclear.com/finland/fi/news-and-insights/news/Tammikuun-aikana-yli-60000-osakesaastotilille-karttunut-116-milj-eur-osakevarallisuus.html>. Luettu: 26.4.2020

Euroclear 2020b. Tilastot - Omistusrakenne. Luettavissa: <https://www.euroclear.com/finland/fi/statistics/owner-structure.html>. Luettu: 29.4.2020

Euroopan unionin neuvosto 14815/19. Neuvoston päätelmät pääomamarkkinaunionin syventämisestä.

Finanssiala ry 2019. Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat. Tekstiraportti 2019. Luettavissa: https://www.finanssiala.fi/materiaalit/SLM%202019_Tutkimusraportti.pdf. Luettu: 16.2.2020.

HE 279/2018 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta.

Helsingin Sanomat 2020. ”Meillä on täällä Ruotsissa todella, todella iloisia sijoittajia” – Tukholman pörssin johtaja kertoo, miksi Ruotsin malli toimii. Luettavissa: <https://www.hs.fi/talous/art-2000006394693.html>. Luettu: 3.5.2020

Kallunki, J-P, Martikainen, M. & Niemelä, J. 2019. Ammattimainen sijoittaminen. Alma Talent. Helsinki.

Kauppalehti 2020. Kaupankäynti osakesäästötileillä alkaa tänään – ”Tilipotentiali on miljoona”. Luettavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/kaupankaynti-osakesaastotileilla-alkaa-tanaan-tilipotentiali-on-miljoona/dee17fce-2b15-4da8-b137-83ce49b28c3f>. Luettu: 26.4.2020.

Kela 2020. Mitkä tulot huomioidaan. Luettavissa: <https://www.kela.fi/omat-tulot-mitka-tulot-huomioidaan>. Luettu: 6.4.2020.

Pörssisäätiö a. Oppitunti 8: Osakkeiden ostaminen. Luettavissa: <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/osakkeiden-ostaminen/>. Luettu: 26.4.2020.

Pörssisäätiö b. Oppitunti 9: Miten osakesäästötili toimii. Luettavissa: <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/miten-osakesaastotili-toimii/>. Luettu: 25.2.2020.

Pörssisäätiö 2019. Sijoittajan vero-opas 2019. Helsinki. Luettavissa: https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2017/05/vero_opas_2019_172x250_fin_final_web.pdf. Luettu: 20.2.2020.

Salkunrakentaja 2020. Osakesäästötili vs arvo-osuustili. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2020/01/osakesaastotili-vs-arvo-osuustili/>. Luettu: 26.4.2020

Sijoittaja.fi 2020. Osakesäästötili | Usein kysytyt kysymykset. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/186732/osakesaastotili-kysymykset/>. Luettu: 18.2.2020

Skatteverket. Skatt på investeringssparkonto. Luettavissa: <https://www.skatteverket.se/privat/skatter/vardepapper/investeringssparkontoisk.4.5fc8c94513259a4ba1d800037851.html>. Luettu: 2.5.2020

Suomen Osakesäästäjät. Mandatum Life. Luettavissa: <https://www.osakeliitto.fi/jasenyys/jasenedut/mandatum-life/>. Luettu: 11.4.2020.

Suomen Pankki 2020. Kotitalouksien osakesijoitukset kasvoivat vuonna 2019. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/saastaminen-ja-sijoittaminen/>. Luettu: 16.2.2020.

Talouselämä 2020. Suomalaiset avaavat osakesäästötiliä ja ostavat osakkeita nyt entistä innokkaammin, kun markkinat romahtivat. Luettavissa: <https://www.talouselama.fi/uutiset/suomalaiset-avaavat-osakesaastotileja-ja-ostavat-osakkeita-nyt-entista-innokkaammin-kun-markkinat-romahtivat/5ab3295c-5414-40f5-abe7-7b4cc9d7d06a>. Luettu: 26.4.2020.

Verohallinto 2017a. Osakkeet ja osingot. Luettavissa: https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osakkeet_ja_osingot/. Luettu: 26.2.2020.

Verohallinto 2017b. Sijoitusrahasto-osuudet. Luettavissa: <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/sijoitusrahastoosuude/>. Luettu: 21.2.2020.

Verohallinto 2018. Osinkotulojen verotus. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47901/osinkotulojen-verotus/>. Luettu: 21.2.2020.

Verohallinto 2019a. Valtion tuloveroasteikko 2020. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtion-tuloveroasteikko-2020/>. Luettu: 20.2.2020.

Verohallinto 2019b. Ulkomailta saadut osingot ja arvopaperien luovutusvoitot. Luettavissa: https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/ulkomailta_saadut_osingot_ja_arvopaperien_luovutusvoitot/. Luettu: 21.2.2020.

Verohallinto 2019c. Arvopaperien luovutusten verotus. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48262/arvopaperien-luovutusten-verotus2/>. Luettu: 21.2.2020.

Verohallinto 2020. Osakesäästötilin verotus. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/81118/osakes%c3%a4%c3%a4st%c3%b6tilin-verotus/>. Luettu: 24.2.2020